

Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola Kertvárosi Általános Iskolája

Etika 8. osztály
Tanmenet

Készítette: Cser Gabriella
Kecskemét, 2017. szeptember 1.

„Amit ma teszünk, döntés arról, hogy milyen lesz a világ holnap.”
/Marié von Ebner-Eschenbach/

A tanmenet az EMMI 110/2012 (VI. 4.) Kormányrendelet (NAT 2012) , az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. melléklet Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára 2.206 Erkölcstan megnevezésű kerettanterv előírásainak és a helyi tantervnek megfelelően készült.

Tankönyv

Felhasznált irodalom: Alexandrov Andrea – dr. Dobszay Ambrus – Fenyő Andrea – Jakab György – Szecsődi Tamás: Erkölcstan kísérleti tankönyv: Erkölcstan 8.

Heti 1 óra évi: 36 óra

10% pirossal jelölve

Témák	Új tananyag feldolgozása	Képességfejlesztés, összefoglalás, gyakorlás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Bevezetés, ismételés		1 + 1	2
I. Mi dolgunk a világban?	9	2+1	12
II. Helyem a világban	5	2 + 1	8
III. Hit, világkép, világnézet	9	1 + 1	11
IV. Egy korszak lezárul		1	1
Év végi összefoglalás		2	2
Összesen:	23	13	36

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
BEVEZETÉS					
1.	Bevezető	Ismerkedés a tantárggyal: - tantárggyal kapcsolatos korábbi tapasztalatok/elképzelések felidézése - ismerkedés a tankönyv szerkezetével, használatával (Tk. Bevezető) - éves munka szervezése Projektindítás (Mars) – Csoportok kialakítása, összehangolása, munka tervezése, feladatkiadás (Tk.7.o)	<u>Kommunikáció:</u> szabad beszélgetés a témáról <u>Önreflexió:</u> tantárgyhoz való viszony feltárása <u>Együttműködés, szabálytudat:</u> ismerkedő, csoportszervező játékok, közös szabályok kialakítása		
2.	Tanévkezdő – Ismétlés	A nyolcadik tanévre, az iskolakezdésre hangolódás, várakozások megfogalmazása (Tk.1/ M, R1, R2, A) A hetedik tanév kulcsfogalmainak felidézése, értelmezése, értékek kapcsolása (Tk.1/ Sz, F, ÖK) A hetedik tanév témáinak felidézése: önismeret, kapcsolatok, közösség	<u>Ismeretek rendszerezése, reflektálás a saját tanulási folyamatra</u> <u>Fogalomépítés</u> <u>Önismeret, önreflexió, tapasztalatok felidézése</u> <u>Véleményalkotás</u>	érték, egyéniség, közösség	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		(Tk.1/ Olv, P, ÖK, A) A nyolcadikos tananyag áttekintése a tartalomjegyzék alapján (Tk.1/ NU)			
I. MI DOLGUNK A VILÁGBAN?					
3.	Fejezet eleji áttekintés Jólét és jóllét	<u>Az első fejezet főbb témaköreinek rövid áttekintése:</u> önismeret, elképzelések a jövőről (jólét, boldogság, siker) – stressz és káros szenvedélyek – a média és az internet – sztereotípiák Az általunk birtokolt tárgyak fontossága, szerepe a jólétben, viszonyunk hozzájuk (Tk.2/ M, Sz, F, Olv, P, ÖK, A2) Pozitív és negatív látásmód, értelem és érzelem szerepe a jóllét megélésében (Tk.2/ R1, Sz, F, Olv, P, K, NU, A1) Alapvető életfeltételek, szükségletek, az ezekhez való jog	<u>Önismeret:</u> reflektálás arra, mi mindent tartunk értéknek <u>Közösségi tudat, szolidaritás, állampolgári kompetencia:</u> azoknak a szükségleteknek gyűjtése, amelyek mindenkire jellemzőek és mindenkinek járnának <u>Pozitív látásmód erősítése, önismeret:</u> saját viszonyulások feltárása, pozitív és negatív megítélés	jólét, alapvető javak, létminimum, jóllét, elégedettség, teljes élet, pozitív életszemlélet, harmónia	https://www.youtube.com/watch?v=dHVJw_aE9S – szegénység Magyarországon részletek

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		(Tk.2/ R2, Sz, F)	összehasonlítása		
4.	Boldogulás, boldogság	A boldogság feltételei, egyéni értelmezése (Tk.3/ M, Sz, K, ÖK1) Célok meghatározása, önismeret a boldogulás érdekében, felnőtt-lét (Tk.3/ R1, R2, Sz, F, NU1, A1, ÖK2) A siker fogalma, elérésének útjai, a sikeresség (teljesítmény, sztár, celeb) (Tk.3/ Olv, P, NU2, A2)	<u>Önismeret:</u> reflektálás arra, mi mindent tartunk a boldogság feltételének, saját értékrend, vizsgálata, vágyak és késztetések értékelése <u>Céltudatosság, ok-okozati összefüggések feltárása:</u> <u>tervezés:</u> annak vizsgálata, milyen tényezőktől függ a célok elérése, a jövőre vonatkozó tervek végiggondolása <u>Kritikai gondolkodás:</u> a siker értelmezése, összetett voltának elemzése	boldogság, boldogulás, siker, megbecsülés, cél, terv	
5.	Stressz, stresszoldás, függés	Stressz- és veszélyhelyzetek, amelyekbe kerülhetünk (Tk.4/ M, R2, Sz, F, Olv, P) Stresszoldás és függés (Tk.4/ Olv, P, ÖK, NU, A) Alkalmazkodás, önállóság és felelősség	<u>Önismeret, közösségi tudat, összehasonlítás:</u> a közösség elvárásainak és a saját értékeknek, érdekeknek az összevetése, saját viszonyulás, viselkedés elemzése <u>Autonómia, önmagunk védelme, kommunikáció:</u> saját magunk mellett kiállás,	stressz, feszültségoldás, testi és mentális egészség, függőség, leszokás, alkohol, nikotin, drog, bulimia, anorexia, játékszenvedély	autogén tréning ism.

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		(Tk.4/ R1, Olv, P, K)	elővigyázatosság <u>Felelősség, segítség, segítségkérés</u> veszélyes helyzetek folyamatok felismerése, kivédése, mások támogatása ebben		
6.	Együtt dolgozunk	Az együttműködés előnyei, feltételei (Tk.5/ R1, R2, Sz, F, K, A) Az egyéni képességek, feladatok az együttműködésben (Tk.5/ M, Sz, F, Olv, P, NU) Az együttműködés nehézségei, a sikeresség feltétele (Tk.5/ Olv, P, K, A) A tankönyv (fejezet szerinti) projekttemáinak megismerése (Tk.5/ ÖK) vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Együttműködési készség, önreflexió:</u> a csoport együttműködésének értékelése, saját szerep tudatosítása <u>Közösségi érzés erősítése, ok-okozati összefüggések feltárása:</u> a jó együttműködés feltételeinek gyűjtése, tudatosítása <u>Kommunikáció, vitakultúra:</u> az egyéni szerepeknek megfelelő és a társak munkájára vonatkozó megnyilatkozások gyakorlása	csapatmunka, munkamegosztás, sajátos képességek, együttműködés (kooperáció), közös cél	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
7.	Média és társadalom	A média fontossága, haszna (Tk.6/ M, R1, Sz, F) A média hatása az életmódra, gondolkodásra (Tk.6/ R2, K, ÖK, NU, A) A médiával kapcsolatos félelmek, veszélyek (Tk.6/ Olv, P, K)	<u>Önreflexió, önismeret:</u> saját szokások, viselkedés vizsgálata <u>Kritikai gondolkodás, megfontoltság, tudatosság:</u> médiahasználati szokások értékelése, a média befolyásoló hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása, a megelőzés megtervezése	média, médiaüzenet médiaszöveg, reklám, a média szabályozása, szabad véleménynyilvánítás , gyűlöletbeszéd, politikai propaganda, pornográf tartalmak	https://www.youtube.com/watch?v=e6RLAG36DUY -részlet
8.	A valóság médiaképe	A televízió (film, kép) hatása az életmódra, gondolkodásra (Tk.7/ M, R1, Sz) A képi ábrázolások értelmezése (Tk.7/ Sz, F, K, ÖK) Az információ közvetítésének kérdései, igazság, befolyásolás (Tk.7/ R2, Sz, F, ÖK, NU, A)	<u>Önreflexió, önismeret:</u> saját szokások, viselkedés vizsgálata <u>Kritikai gondolkodás, megfontoltság, tudatosság:</u> az információ hitelességének vizsgálata, a média befolyásoló hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása	valóság médiaképe, reprezentáció, információ, hitelesség, ábrázolás, olvasat, reprezentáció	
9.	Sztereotípiák, előítéletek	A sztereotípia és előítélet fogalma (Tk.8/ M, Sz, F,	<u>Önismeret, önreflexió:</u> saját ítéleteink vizsgálata <u>Nézőpontváltás, empátia:</u>	sztereotípia, előítélet, rögzült gondolkodásmód,	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		A sztereotípiák és előítéletek megjelenési formái (Tk.8/ R1, R2, Sz, Olv, P, ÖK, A) A sztereotípiák megváltoztatása (Tk.8/ P, K, NU, A)	az elutasított, kizárt személy helyzetének megértése <u>A látókör szélesítése, elfogadás, tolerancia:</u> a társadalmi sztereotípiák feltárása, a másik személy megítélésében ne ezek jelenjenek meg	idegenkedés, ellenségesség	
10.	Kreatív / projektóra	Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. különböző élethelyzetek problémáira megoldás keresése, vita a sikerességről, a jólétről, önállóságról, családi konfliktusok dramatizálása, rövid- és hosszútávú tervek készítése, önéletrajz, képességprofil alkotása – egymás segítségével, történetek sztereotípiákról és feloldásukról) vagy Otthoni feladatok, kutatómunka eredményeinek bemutatása, értékelése vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Kreativitás, problémamegoldás</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
11.	Behálózott világ	Különböző emberi kapcsolatok az internet korában (Tk.9/ M, Sz, F, P) Virtuális (nem valódi) közösségek (Tk.9/ R2, Olv, P, A1) Felelősségteljes viselkedés az interneten: a megszólalás hatása és az egyéniség védelme (Tk.9/ R1, Sz, F, K, A2)	<u>Okok és következmények feltárása:</u> a kapcsolatok, közösségek kialakulásának, működésének elemzése <u>Felelősségérzet, empátia, digitális kompetencia:</u> a virtuális térben való viselkedés következményeinek vizsgálata magunkra és másokra nézve, információkeresés az interneten, biztonságos profilkészítés	közvetlen / közvetített kultúra, helyi kultúra, globális falu, a vélemény hatása, a nyilvános megszólalás felelőssége, személyes adat, információk védelme, illetéktelen felhasználás	
12.	NETika: jog és felelősség az információs társadalomban	Az internet jelentősége, funkciói (Tk.10/ M, R1, R2, ÖK, NU) Az internetes információterjedés sajátosságai, veszélyei (Tk.10/ R1, Sz, F, Olv, P, K) A számítógépes etika, etikus viselkedés a digitális világban (Tk.10/ Sz, F, Olv, P, K, A)	<u>Kritikai gondolkodás, megfontoltság, tudatosság:</u> az internet sajátosságainak vizsgálata, hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása <u>Felelősségérzet, empátia, digitális kompetencia:</u> a virtuális térben való viselkedés következményeinek vizsgálata magunkra és másokra nézve, szabályok megfogalmazása <u>Önmagunk védelme, másokért kiállás, felelősség:</u>	virtuális világ, digitális közeg, hálózatszerű felépítés, információáramlás, netika, etikett	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
			az internetes zaklatás felismerése, megítélése, segítségkérés		
13.	Munkafeladatok (Projekttemák)	A/ A holokauszt (Téma: az előítélet) Tk. 50.o B/ Sikeres életutak, nehézségek, motivációk (Téma: Boldogság, siker) Tk. 51.o C/ Mars-projekt (Téma: Együttműködés, egyéni képességek, média) Tk. 52.o vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Felelősségérzet, empátia,</u> <u>tolerancia, nézőpontváltás</u> <u>Pozitív szemlélet, céltudatosság</u> <u>Együttműködés, kommunikáció,</u> <u>kreativitás</u>	holokauszt hátrányos helyzet	Visszaütalás Csíkos pizsamás fiú c., Anna Frank naplója –részlet Saul fia c. részlet
14.	Összefoglaló óra	A tankönyv 2-10. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek bemutatása vagy	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra,</u> <u>fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. vita vagy adatgyűjtés [interjúk] a média / az internet előnyeiről, hátrányairól, internetes etikai problémák vagy családi, baráti konfliktusok dramatizálása, történetek online zaklatásról és megoldásukról, a médiahasználat képi ábrázolása, film, reklám készítése, stb.) vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. média-, prevenciós vagy egészségügyi szakember, pszichológus, sikeres ember) előadása, beszélgetés, látogatás olyan közösségekben, amelyekkel szemben erős sztereotípiák vagy előítéletek élnek a csoportban vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
II. HELYEM A VILÁGBAN					
15.	A mi Európánk	<u>A második fejezet főbb témaköreinek rövid áttekintése:</u> csoportjaink, közösségeink (magyar			

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		és európai kulturális közösség) – a társadalom működése (érdek, szabály, normák, szabálytalanság) Az európai kultúra jellemzői (Tk.11/ R1, Sz, F, ÖK, NU) Magyarország Európai Unió tagsága (Tk.11/ Olv, OK, P) Egység és sokféleség Európában (Tk.11/ M, R2, Sz, F, K, A)	<u>Önismeret, önazonosság, az európai identitás erősítése:</u> saját kultúrkörrel azonosulás, annak tudatosítása, hogyan ered kultúránk az európai gondolkörből, gondolkodásmódból <u>Kritikai gondolkodás, mérlegelés, véleményalkotás:</u> Magyarország uniós tagságának viszonyrendszerének vizsgálata	kulturális közösség, emberközpontúság, szabadság, demokrácia, szolidaritás, egyenlőség, jogrendszer, Európai Unió, Ószövetség, zsidóság, kereszténység, nomád népek kultúrája	
16.	Magyarok határon innen és túl	Közösségeink, nemzeti közösség (Tk.12/ M, R1, R2, Sz, ÖK) Nemzeti jelképek, a magyar kultúra elemei (Tk.12/ Sz, F, K, NU, A) Sokféle magyarok – kulturális	<u>Önismeret, kapcsolati rendszerek felismerése:</u> saját kapcsolatrendszerek, közösségek azonosítása, saját viszonyulás feltárása <u>Nemzeti öntudat, önazonosság:</u> a saját kultúra jobb megismerése, elfogadása <u>Elfogadás, tolerancia:</u>	társadalom, állampolgárság, nemzeti közösség, önazonosság (identitás), kulturális közösség, befogadás	Összekötés irodalom fogalmazás téma

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		sokszínűség, állampolgárság (Tk.12/ Sz, F, Olv, OK, P)	a nemzeti sokszínűség megismerése, közössé vált elemek keresése, a többszörös identitás megismerése		
17.	Munkafeladatok (Projekt témák)	A/ A magyar társadalom sokszínűsége (Téma: magyar nemzetiségek) Tk. 74.o B/ A népesedési változások problémái (Téma: együttélés, társadalom) Tk. 75.o vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Elfogadás, tolerancia</u> <u>Kritikai gondolkodás, okok és</u> <u>következmények feltárása</u>	nemzetiség, népszámlálás, népesedés, népesség, családtámogatás	
18.	Együttélés a társadalomban	A szabályok szerepe az együttélésben (Tk. 13/ M, R1, R2, ÖK, A) A kölcsönös bizalom és együttműködés elve a társadalomban (Tk. 13/ Sz, F)	<u>Közösségi érzés erősítése,</u> <u>szabálytudat, alkalmazkodás:</u> a közösség szabályainak, elvárásainak a szabályok közösség-összetartó szerepének tudatosítása <u>Felelősségtudat, önállóság, okok</u> <u>és következmények feltárása:</u> a szabályszegés, normaszegés és	együttélés, kölcsönösség elve, bizalom, szabály, arany szabály, társadalmi szerződés, erőszak, agresszió, büntetés, jog	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		A szabályok, normák megszegése és ennek következményei (Tk. 13/ Oly, OK, P, K, NU)	a szabálykövetés felelősségének felismerése		
19.	Egyéni és közösségi érdek	Az egyéni érdekek forrása, konfliktusa (Tk.14/ M, R1, R2, Sz, F) Egyéni és közösségi érdekek viszonya (Tk.14/ Sz, F, P, K, ÖK) Az érdekérvényesítés módjai (Tk.14/ Oly, F, K, NU, A)	<u>Önismeret, közösségi tudat, összehasonlítás:</u> a saját igények, szükségletek, érdekek és a közösség elvárásainak, érdekeinek az összevetése <u>Ok-okozati összefüggések meglátása:</u> az érdekek forrásainak, a szükségleteknek és értékeknek feltárása <u>Autonómia, érdekérvényesítés, konfliktuskezelés:</u> saját értékek, érdekek mellett kiállás, érvelés, mások érdekeinek felismerése, figyelembe vétele	egyéni és közösségi érdek, érdekütközés, érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, társadalmi normák, jogok és kötelességek	
20.	Társadalmi szabálytalanságok	A szabályok (illem, erkölcs, jog) megszegésének esetei, okai (Tk.15/ R1, R2, Sz, F, P, ÖK, NU, A)	<u>Önreflexió, ok-okozati összefüggések meglátása:</u> a szabályoktól való eltérés okainak feltárása, a következmények felmérése, értékelése	(negatív) társadalmi szerződés, szabályszegés, csalás, korrupció, megvesztegetés, normaszegés,	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		Korrupció, megvesztegetés (Tk.15/ M, Olv2, OK2) Az egyén cselekvési lehetőségei (Tk.15/ M, F, Olv1, OK1, K, ÖK)	<u>Önismeret, közösségi tudat, összehasonlítás:</u> a közösség érdekeinek és a saját értékeknek, érdekeknek az összevetése <u>Felelősségtudat, mérlegelés:</u> a belső mérlegelés és saját értékek figyelembe vétele döntésekkor		
21.	Tk. Munkafeladatok (Projekt témák)	C/ Mars-projekt (Téma: Együttélés szervezése, szabályok, munka, család) Tk. 76.o vagy Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. érdek- vagy értékkonfliktusok, erkölcsi dilemmák megvitatása vagy dramatizálása, érdekérvényesítő vagy mediáló kommunikáció gyakorlása, szabályalkotás, diákszabványalkotás, diákszabványalkotás, bírósági tárgyalás eljárásának bemutatása) vagy Otthoni feladatok, kutatómunka eredményeinek bemutatása,	<u>Együttműködés, kommunikáció, kreativitás, értékek tudatosítása</u>		

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		értékelése vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
22.	Összefoglaló óra	A tankönyv 11-15. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek bemutatása vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. jogász, társadalmi ellenőrző szervezet képviselője, közgazdász) előadása, beszélgetés, látogatás bíróságon, országgyűlésen (videó) vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra, fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		
III. HIT, VILÁGKÉP, VILÁGNÉZET					
23.	Fejezet eleji áttekintés	<u>A harmadik fejezet témáinak rövid áttekintése:</u> világnézet (vélemény, megítélés, tudás, hit) – vallások és tanításaik – az egyházak szerepe			

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
	Az ember mint értékelő, erkölcsi lény	A jó és rossz mint az erkölcsi ítéletalkotás alapfogalmainak értelmezése (Tk.16/ R1, R2, Sz, F, NU, A) Véleményalkotás, megítélés mint emberi képesség (Tk.16/ M, Olv, P) Egyéni látásmód, a másik meggyőzése (Tk.16/ Olv, P, K, ÖK)	<u>Önreflexió:</u> tapasztalatok felidézése, saját érdeklődés és ítéletek feltárása <u>Fogalomértelmezés:</u> a jó, rossz, erkölcs fogalmainak körüljárása <u>Kritikai gondolkodás:</u> tapasztalatok felidézése saját vélemény kialakulásáról, változásáról <u>Tisztelet, tolerancia:</u> mások hitének, értékrendjének tiszteletben tartása, a vélemények kifejtésének kulturált módja	erkölcsi látásmód, világnézet, jó és rossz	
24.	Értékképletünk és világképünk viszonya	A világnézet, hit, vallás meghatározó jellege a gondolkodás módjában (Tk.17/ M, R1, R2, Sz, Olv) A tapasztalaton túli (transzcendens) világ megjelenése az emberek gondolkodásában (Tk.17/ Sz, F, Olv)	<u>Önismeret, érdeklődés, tudásvágy:</u> megismerkedés a világ jelenségeire vonatkozó kérdésekkel, saját érdeklődés, világnézet feltárása <u>Fogalomértelmezés:</u> a jó, rossz, hit fogalmainak körüljárása <u>Tisztelet, tolerancia:</u>	létkérdés, hit, Isten léte, tapasztalaton túli	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		Ellentétek a világképek között, ennek megvitatásának módjai (Tk.17/ P, K, ÖK, NU)	mások hitének, értékrendjének tiszteletben tartása, a vélemények kifejtésének kulturált módja		
25.	A judaizmusról, a kereszténységről, az iszlámról Jehova tanúi	A három vallás jelképei, szent helyei és könyvei, eredetük (Tk. 18/ M, R1, R2, Sz, F) A három vallás kapcsolata, hasonlóságuk, együttélésük (Tk. 18/ Sz, F, Olv, P, K, ÖK, NU, A)	<u>Tolerancia, nézőpontváltás:</u> a különböző hitű, világképű emberek és vallások egyenrangúságának elfogadása <u>Kulturális sokszínűség elfogadása:</u> a világvallások megismerése, a vallások tanításainak és hatásának felismerése a kultúránkban, közös elemek keresése <u>Önismeret, identitás:</u> saját kulturális közösséghez tartozás erősítése	világvallás, ábrahámi vallások, judaizmus, kereszténység, iszlám, egyistenhit, történelmi istenkinyilatkoztatás, teremtés és világvége	jehova tanúi – ism.
26.	Korunk új vallási jelenségei	Hívő és nem hívő világnézet, ateizmus (Tk. 19/ R1, Sz, F, Olv, OK, P) Távol-keleti vallások, különbségük a közel-keletiektől	<u>Tolerancia, nézőpontváltás:</u> a különböző hitű, világnézetű emberek egyenrangúságának elfogadása <u>Kulturális sokszínűség elfogadása:</u> a világvallások megismerése, a vallások tanításainak és	ateista, vallásos, hívő, távol-keleti vallások, hinduizmus, buddhizmus, tanításrendszer, többistenhit	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		(Tk. 19/ M, R2, Sz, F, K, NU, A)	hatásának felismerése a kultúránkban, közös elemek keresése <u>Filozófiai gondolkodásmód:</u> a transzcendens világra vonatkozó kérdések megismerése		
27.	Európa vallási arculata	Az Európában leginkább elterjedt és újonnan terjedő vallási irányzatok (Tk. 20/ M, Sz, F, K) A keresztény egyházak szerepe, súlya (Tk. 20/ Sz, Olv, OK, NU2, ÖK) A vallások együttélése, konfliktusok, a vallásszabadság elve (Tk. 20/ R1, R2, Sz, P, K, NU1, A)	<u>Kulturális sokszínűség elfogadása:</u> a vallások megjelenése a kultúrában, mindennapjainkban <u>Konfliktuskezelés, békére törekvés:</u> a vallások együttélési nehézségeinek feltárása, közös megoldások keresése <u>Állampolgári, demokratikus kompetenciák:</u> a vallásszabadság és szabad vallásgyakorlás mint érték megvitatása	vallások, felekezetek, európai szabadságjogok, vallásszabadság, többségi társadalom	
28.	A nagy világvallások erkölcsi tanításai... az embertársainkhoz	A másokkal való együttélés és bánásmód elvei (a vallásokban és a hétköznapiakban) (Tk.21/ R2, Sz, Olv, P, K, ÖK,	<u>Együttélés, tisztelet, békére törekvés:</u> a szeretet elve és az arany szabály megbeszélése,	együttélés, arany szabály, felebarát, szeretet	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
	való viszonyulásról	NU) A szeretet elve és parancsa (Tk.21/ M, R1, Sz, F, Olv, ÖK)	megjelenése mindennapjainkban <u>Együtműködés, közösségi tudat erősítése:</u> az egyéni és közösségi érdekek ellentmondásainak megvitatása, összhangba hozásának lehetőségei		
29.	A nagy világvallások erkölcsi tanításai... az élet védelméről és tiszteletéről	Az élet tiszteletének megjelenése élethelyzetekben (Tk.22/ M, R1, R2, Sz, F, K, NU, A) A vallások parancsolata az élet tiszteletéről, ellentmondások (Tk.22/ Sz, Olv, P, ÖK)	<u>Az élet tisztelete mint érték megerősítése</u> <u>Kritikai gondolkodás, véleményalkotás, erkölcsi gondolkodás:</u> egymásnak ellentmondó erkölcsi elvek összevetése, dilemmahelyzetek elemzése	az élet védelme, tisztelete, ölni, önvédelem, halálbüntetés, erőszakmentesség	
30.	Párbeszéd és együttműködés	Az egyházak közötti különbségek, konfliktusok, vallási türelmetlenség (Tk.23/ R2, Sz, F, P, NU) Megbékélés, ökumenizmus, vallásszabadság, vallási türelem (Tk.23/ M, R1, R3, Olv, P, K, A)	<u>Konfliktuskezelés, békére törekvés, együttműködés:</u> a vallások együttélési nehézségeinek feltárása, közös megoldások keresése <u>Állampolgári, demokratikus kompetenciák, tolerancia:</u> a vallásszabadság és szabad vallásgyakorlás mint érték megvitatása, a vallások	vallás, felekezet, vallási türelmetlenség, tolerancia, lelkiismereti szabadság, ökumenizmus	

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
			egyenrangúságának elfogadása		
31.	Az egyházak társadalmi szerepvállalása	Az egyházak helyzete a társadalomban, jogi helyzet, szekularizáció (Tk.24/ R2, R3, Olv, OK, P) Az egyházak társadalmi szerepe, vállalt feladatai (Tk.24/ M, R1, Sz, F, K, ÖK, NU, A)	<u>Állampolgári kompetenciák, tolerancia, együttélés:</u> a szabad vallásgyakorlás elvének és a jog által biztosított lehetőségek megvitatása <u>Társadalmi felelősségvállalás, segítőkészség:</u> az egyház társadalmi tevékenységének és hasznosságának megbeszélése	egyház, jogok, a hit terjesztése, jótékonyosság, társadalmi szerepvállalás	
32.	Munkafeladatok (Projekt témák)	A/ Egy etikai probléma körüljárása (Téma: erkölcsi látásmód, ítéletalkotás) Tk. 114.o B/ Mars-projekt (Téma: életvezetési és közösségi elvek, ideológiák) Tk. 115.o vagy Otthoni feladatok, kutatómunka eredményeinek bemutatása, értékelése vagy	<u>Erkölcsi gondolkodás, mérlegelés, ítéletalkotás, érvelés</u> <u>Együttműködés, tervezés, kreativitás</u>	etikai probléma, erkölcsi döntés	Martin Scorsese: Némasság - részlet

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
		szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
33.	Összefoglaló óra	A tankönyv 16-24. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek bemutatása vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. különböző egyházak képviselői, hitoktató) előadása, beszélgetés erkölcsi kérdésekről, templomok, ökumenikus istentisztelet látogatása, közös óra a hittanos tanulókkal, részvétel karitatív tevékenységben vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra, fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

ÓRA	TÉMA	ISMERETANYAG	KOMPETENCIA TERÜLET	FOGALMAK	MEGJEGYZÉS
IV. EGY KORSZAK LEZÁRUL					
34.	Év végi összefoglalás	Egész évi összefoglalás: fogalmak, erkölcsi helyzetek, tankönyvi témák Projektek, csoportfeladatok zárása Beszámolók, értékelés	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Kritikai és erkölcsi gondolkodás</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u> <u>Önismeret, önreflexió</u> <u>Értékelés, önértékelés</u>		
35.	Visszatekintés Amivé váltam Amit tőletek kaptam	Az erkölcsi ítéletalkotás változása, erkölcsi helyzetek felismerése, kitalálása, elemzése (Tk.27.) A csoport/osztály fejlődése, egymás megismerésére reflexió (Tk.28.)	<u>Erkölcsi gondolkodás</u> <u>Önismeret, önreflexió, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u> <u>Értékelés, önértékelés</u>		
36.	„Megcsináltuk”	Meghívottak számára projektbemutatók: kiállítás, műsor, szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Együttműködés, tervezés, szervezés, értékelés</u>		

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget. Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Kialakultak benne az európai identitás csírái. Nytott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak. Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet. <i>Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.</i>
--	---

**A fejlesztés várt eredményei az 8.
évfolyam végén enyhe értelmi fogyatékos
tanuló esetében**

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.

Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.

Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.

Képességeinek megfelelő szinten elképzei saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.

Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcsről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományairól.

Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.

A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.

Cser Gabriella